

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

Från avskaffande till återinförande: Säkerhetsstraffets plats i svensk kriminalpolitik

Författare: Amalia Bengtsson & Sofia Larsson Mukka

Handledare: Robert Andersson

Examinator: Roddy Nilsson

Lärosäte: Linnéuniversitetet

Termin: HT24

Ämne: Kriminologi

Nivå: Kandidat

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Abstrakt

Det svenska rättssystemet står inför förslaget att återinföra säkerhetsstraff, en tidsbestämd påföljd som avskaffades 1981 med hänvisning till dess bristande rättssäkerhet och proportionalitet.

Uppsatsen syftar till att analysera och jämföra argumenten som användes för avskaffandet med de argument som idag framförs för att motivera återinförandet. Genom en argumentationsanalys av centrala dokument belyses hur kriminalpolitikens mål har förändrats från rehabilitering och rättssäkerhet till ett ökat fokus på samhällsskydd och riskhantering. Analysen visar att dagens argument i hög grad bygger på en politisk retorik kring samhällsoro, samtidigt som frågorna om rättssäkerhet och osäkra riskprognoser fortfarande är centrala. Uppsatsen diskuterar även potentiella konsekvenser av återinförandet, särskilt i relation till individens rättigheter och det svenska straffsystemets grundläggande principer.

Antal tecken inkl. blanksteg: 69 337.

Nyckelord

Interneringsstraff, säkerhetsstraff, tidsbestämd påföljd, kriminalpolitik, samhällsskydd, rättssäkerhet.

Tack

Tack Robert Andersson för stöd och handledning genom uppsatsen.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Bakgrund	1
1.2. Syfte och frågeställning	2
1.3. Avgränsningar	2
2. Tidigare forskning	2
2.1. Kriminalpolitik och behandlingsideologin	3
2.2. Imprisonment for Public Protection	4
2.3. Forvaring	5
2.4. Riskbedömningar för återfall i kriminalitet.....	6
3. Straffteori	8
3.1. Bakgrund	8
3.2. Allmänprevention.....	8
3.3. Individualprevention	8
3.4. Avskräckning & Behandling	9
3.5. Inkapacitering.....	9
3.6. Selektiv inkapacitering	10
4. Straffvärdereformen och proportionalitet	11
4.1. Grundläggande rättsprinciper	12
5. Metod	13
5.1. Argumentationsanalys	13
5.2. Empiriskt material	13
5.3. Metoddiskussion.....	14
6. Det tidsobestämda straffet	15
6.1. Historiskt perspektiv - Interneringsstraff.....	15
6.2. Det nutida perspektivet - Säkerhetsstraff	16
7. Analys	18
7.1. Argumentationsanalys av avskaffandet av interneringsstraffet 1981	18
7.1.1. Värderande analys	19
7.2. Argumentationsanalys av återinförandet av det tidsobestämda straffet ...	20
7.2.1. Värderande analys	22
7.3. Analys om hur argumenten har förändrats	22
8. Diskussion	24
9. Slutsatser	28
10. Referenser	30

1. Inledning

Straffrätten och diskussionen kring detta har ofta kretsat kring balansen mellan moraliska, humanitära och praktiska överväganden. 1981 avskaffade Sverige det tidsbestämda straffet internering med en hänvisning till dess grymhet och brist på proportionalitet gällande både strafflängd och mänsklig värdighet.

Idag, mer än fyrtio år efter avskaffandet, står vi inför en kriminalpolitisk debatt där förslaget om ett återinförande ligger på bordet. Det tidsbestämda straffet kallas inte längre internering utan benämns som ett "säkerhetsstraff" med hänvisning till den allt ökande kriminaliteten.

Har synen på de kriminellas rättigheter förändrats, eller är det samhällets krav på hårdare straff som styr den politiska diskursen?

Genom att analysera argumenten som låg till grund för avskaffandet av interneringsstraffet och jämföra dem med dagens motiveringar för återinförandet, undersöker vi de politiska och ideologiska drivkrafter som format skiftet i den svenska kriminalpolitiska debatten. Fokus ligger på hur argumentationen kring säkerhetsstraffet speglar en förändring i kriminalpolitikens mål - från betoning på rehabilitering och rättssäkerhet till samhällsskydd och strängare straff.

1.1. Bakgrund

Under 1900-talet har det i svensk kriminalpolitik skett omfattande förändringar, i synnerhet vad gäller synen på bestraffning samt hanteringen av kriminella. En central del av förändringarna har varit den behandlingstanke som genomsyrat påföljderna, där fokus har flyttats från rehabilitering till föreställningar om samhällspreventiva åtgärder.

Tidsbestämda straff infördes i Sverige 1928 men avskaffades på 1980-talet efter kritik mot deras bristande proportionalitet och osäkra återfallsprognoser. Den nuvarande regeringen lägger fram en utredning rörande en tidsbestämd påföljd, som liknar det tidigare interneringsstraffet. En betydande anledning till detta sägs vara att skydda samhället och befolkningen från "samhällsfarliga personer". Detta är en del av Tidöpartiernas straffrättsliga reform som enligt regeringen syftar till att lösa Sveriges viktigaste samhällsproblem rörande kriminalitet och gängbrottslighet (Tidöavtalet, 2022). I motiveringen till utredningen hävdas att ett återinförande av det tidsbestämda straffet ska stärka samhällsskyddet och förebygga återfall i brott. Nu såväl som tidigare, finns en önskan om att komma åt den "allt mer ökande grova brottsligheten", vilket starkt präglar både politiken och samhällsdebatten.

1.2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att analysera och granska det aktuella förslaget om att återinföra säkerhetsstraff i Sverige. Fokus ligger på att undersöka hur detta straff politiskt och juridiskt motiveras, samt att jämföra dessa argument med de som användes vid avskaffandet 1981. Genom detta syfte avser uppsatsen att belysa både den historiska kontexten och den samtida diskursen kring hårdare straff och dess samhälleliga konsekvenser. Studiens frågeställningar blir följaktligen:

Vilka argument användes för att avskaffa interneringsstraffet?

Vilka argument används idag för att motivera säkerhetsstraff?

Hur kan dessa förstås och värderas i relation till varandra?

1.3. Avgränsningar

Uppsatsen fokuserar på svensk kriminalpolitik och de argument som används för att avskaffa respektive återinföra tidsbestämda straff. Studien avgränsas till att undersöka diskussionen kring säkerhetsstraffet i Sverige. Den internationella utblicken omfattar liknande straffsystem i andra länder för att ge en kontextuell ram till analysen. Vi är väl medvetna om den amerikanska forskningens bidrag till det kriminologiska fältet, men har valt att utelämna detta till fördel för forskning rörande länder med mer liknande straffsystem. Praktiska aspekter av säkerhetsstraffets genomförande behandlas endast översiktligt, då uppsatsen huvudsakligen fokuserar på de ideologiska och politiska argumenten.

2. Tidigare forskning

Kriminalpolitikens utveckling formas av föränderliga idéer om brott, straff och prevention. Detta avsnitt behandlar kriminalpolitik och debatten om behandlingskritiken med utgångspunkt i Anderssons (2002) avhandling samt Svensk kriminalpolitik (Andersson & Nilsson, 2017). Även forskning rörande erfarenheter från Imprisonment for Public Protection (IPP) i Storbritannien, förvaringsstraff i Norden samt riskbedömningar för återfall behandlas. Genom att analysera dessa faktorer belyses hur de påverkar och formar tidsbestämda straff och samtida kriminalpolitiska diskussioner.

2.1. Kriminalpolitik och behandlingssideologin

Andersson (2002) analyserar kriminalpolitikens diskussion mellan 1970 och 2000, med fokus på hur brottets orsaker, karaktär och lösningar framställdes. Studiens ingång är att debatten gällande kriminalpolitik blev mer allmän under 1960-talet i samband med att en större kritik mot behandlingstanken väcktes (Andersson, 2002).

Behandlingstanken, som växte fram under tidigt 1900-tal, präglade straffrätten genom att fokusera på vård och rehabilitering istället för enbart straff. Påverkat av naturvetenskapliga perspektiv och tänkare som Beccaria och Bentham sågs brottslighet som en individs felaktiga utveckling, möjlig att korrigeras genom professionell behandling. Fängelset blev en central del av denna ideologi och ansågs vara lösningen på upplevd ökning av brottslighet (Nilsson, 1999). Samhällsskydd prioriterades, ibland på bekostnad av individuella rättigheter, medan idéer om att brott hade biologiska orsaker och kopplingar till sjukdom stärkte legitimiteten för långvariga frihetsberövanden (Andersson & Nilsson, 2017).

Kritiken mot behandlingstanken riktades främst mot ett straffsystem och en kriminalpolitik som ansågs vara för styrd av individriktade åtgärder och förklaringar av brottsligheten som något som kunde botas medicinskt eller psykologiskt. En annan central del var den nya kunskapen om att även "vanliga människor" var kapabla till att begå brott, något som starkt talar emot behandlingssideologins grunder (Andersson, 2002).

Debatten om behandlingssideologin intensifierades efter BRÅ:s rapport Nytt Straffsystem 1997:7 (NS 1997:7), där tre perspektiv framträdde: nyklassicistiskt, liberalt och praktiskt. Nyklassicismen som dominerades av jurister fokuserade på lagstiftning och rättssystemets legitimering, med ett allmänpreventivt synsätt. Liberala samhällsvetare kritiserade nyklassicismens brist på fokus på brottets orsaker och bidrog istället med empiriska analyser av brottsförebyggande åtgärder. Det praktiska synsättet baserades främst på BRÅ. Deras forskning präglades av en behandlingskritisk attityd och ett situationspreventivt perspektiv, vilket legitimerade rådet som en viktig aktör inom kriminalpolitiken. Efter straffvärdereformen 1989 kritiserade BRÅ tidigare förenklade synsätt, vilket ledde till en debatt mellan behandlingskritiker och BRÅ om brottslighetens orsaker och lösningar (Andersson, 2002).

Andersson (2002) belyser hur den kriminalpolitiska debatten präglats av en ständig växelverkan mellan olika ideologiska och praktiska perspektiv, där nyklassicismen, det liberala samt det praktiska synsättet har format de diskussioner som ligger till grund för även dagens kriminalpolitik. Genom att identifiera och analysera dessa perspektiv går det att se vilken typ av komplexitet som kännetecknar kriminalpolitiken, där teorier om brottets orsaker, rättssystemets roll och de brottspreventiva metoderna kontinuerligt omförhandlas. Den historiska analysen av behandlingskritikens framväxt och debatten kring straffsystemets roll bidrar till att förstå dagens kriminalpolitiska synsätt och de utmaningar som finns, däribland debatten kring det tidsbestämda straffet.

2.2. Imprisonment for Public Protection

Bettinson & Dingwall (2013) avhandlar de juridiska och mänskliga rättighetsfrågorna gällande Imprisonment for Public Protection (IPP). IPP var en straffform som i England och Wales infördes för att hantera individer som ansågs farliga, och trots avskaffandet år 2012 är det fortfarande i bruk för tusentals dömda personer. Bettinson & Dingwall (2013) beskriver vilka juridiska utmaningar som görs gällande IPP och tillämpar Europadomstolens dom av ett specifikt fall. Europadomstolen fastslog att Storbritannien brutit mot Europakonventionens artikel 5.1 om mänskliga rättigheter, genom bristande rehabiliteringsprogram som skulle möjliggöra fångars frigivning. Även om IPP-systemet inte bedömdes olagligt i sig, ansågs frihetsberövande godtyckligt när fångar hindrades från att bevisa att de inte längre var ett samhällshot. Vidare betonar Bettinson & Dingwall (2013) de brister som IPP utgjorde såsom avsaknaden av tillräckliga resurser för rehabilitering och återanpassning. Det framkommer även kritik om de mycket långsiktiga konsekvenserna av avskaffandet 2012, då ett stort antal personer fortfarande befinner sig i fängelse under förhållande av detta system. Bettinson & Dingwall (2013) framhäver även att det finns en mycket stor betydelse i att straffsystem är balanserade, där riskbedömningar ska ske med respekt för individens rättigheter samt möjligheter till rättvisa, rehabilitering och frigivning (Bettinson & Dingwall, 2013).

Införandet av IPP

Annison (2014) analyserar de politiska och ideologiska faktorerna bakom införandet av IPP som infördes genom Criminal Justice Act 2003. Denna strafflagstiftning grundas i centrala aspekter av "Third Way", som präglade New Labours politiska ramverk och den brittiska

“Westminster Tradition”, den politiska traditionen i Storbritannien. Annison (2014) kontextualiserar kriminalpolitikens bredare trender, där förebyggande insatser och riskhanteringar är centrala. Det framhålls att detta är en del av det som nämns “New Penology” som betonar hantering och förutsägbarhet av risker snarare än att behandla och återanpassa individer. Annison (2014) menar att “Third Way” var en stor del av New Labour-regeringens agenda och utgjorde en avgörande roll i införandet av IPP. Dess ideologiska element påverkade kriminalpolitiken genom ökat fokus på preventiva åtgärder och samhällsskydd, trots att individuella rättigheter kunde inskränkas. Annison (2014) analyserar hur Westminster-traditionen påverkat utformningen av IPP och argumenterar för att denna tradition kan skapa en “moralisk distans” hos beslutsfattare, där fokus ligger på att genomföra direktiv snarare än att reflektera över dess praktiska och etiska konsekvenser. Denna distans ligger till grund för en rad av de negativa effekter IPP medfört, då dessa inte beaktats i tillräckligt stor omfattning (Annison, 2014).

Det framförs en granskning av utfallet av IPP. Trots att systemet har avskaffats är en stor andel individer fortfarande frihetsberövade under dess villkor. Detta har lett till kritik om systemet som orättvist, oetiskt och ineffektivt. Annison (2014) betonar att IPP representerar en kombination av ideologiska och institutionella faktorer, och inte nödvändigtvis är resultatet av en skamlös politik. Det framhålls att denna form av politik återspeglar de risker som finns med en för omfattande betoning på politiska mål, vilket sker på bekostnad av djupare moraliska och etiska reflektioner (Annison, 2014).

Hanteringen av IPP blir viktigt för förståelse av de juridiska och politiska dimensionerna av systemet och relaterar till diskussionen om säkerhetsstraffets rättsliga och etiska implikationer. Dels visar de på de människorättsliga bristerna och långsiktiga konsekvenserna, dels analyseras de politiska drivkrafterna bakom införandet av IPP. Dessa perspektiv ger en betydande kontext för att förstå de möjliga risker och etiska frågor som uppstår vid ett införande av tidsbestämt straff i Sverige.

2.3. Förvaring

Johnsen och Engbo (2015) har undersökt det tidsbestämda straffet "förvaring" i Norge, Danmark och Grönland, med fokus på lagstiftning, praktisk tillämpning och rättspraxis. Tre gemensamma kriterier för förvaring identifieras: kriminalitetskravet, nödvändighetskravet och farlighetskravet. Dessa innebär att brottet måste vara allvarligt, förvaring måste vara

nödvändigt för samhällsskydd, och det ska finnas en betydande risk för återfall (Johnsen & Engbo, 2015).

Trots dessa likheter finns viktiga skillnader. I Norge kan förvaring utdömas för mindre allvarliga brott under vissa omständigheter, vilket inte är fallet i Danmark och Grönland. Norge har också en högre frekvens av förvaringsdomar, vilket förklaras av ett bredare rättsligt ramverk och en annan straffrättslig tradition. Den genomsnittliga förvaringstiden är längre i Danmark och Grönland, där individanpassad vård och rehabilitering prioriteras i specialiserade institutioner. I Norge avtjänas förvaringsstraff istället i högsäkerhetsanstalter med strikt frigivningsprocess. Johnsen och Engbo (2015) menar att dessa skillnader speglar olika rättskulturer och prioriteringar: Norge betonar rättssäkerhet genom regelbundna prövningar och fasta tidsramar, medan Danmark och Grönland prioriterar samhällsskydd och flexibilitet för att främja återanpassning. Preventiv förvaring är ett komplext straffrättsligt medel som formas av rättsliga och kulturella faktorer i respektive land (Johnsen & Engbo, 2015).

Slutligen belyses det hur preventiv förvaring utformas och tillämpas olika i Norden, trots gemensamma grundläggande kriterier. Dessa skillnader speglar de olika rättskulturerna och prioriteringarna och visar på hur tidsbestämda straff kan legitimeras och utformas på olika sätt beroende på samhällskontext. Detta ger en viktig bakgrund för att förstå de argument som framförs i den svenska debatten om säkerhetsstraffet (Johnsen & Engbo, 2015).

2.4. Riskbedömningar för återfall i kriminalitet

Webster m.fl (2006) diskuterar hur riskbedömningar används i Storbritannien för att förutsäga återfall i brottslighet och analyserar de brister som finns i dessa metoder. I en undersökning som bygger på longitudinella intervjustudier med unga vuxna i fattiga områden, utvärderas sociokulturella och strukturella faktorer som bidrar till brottslighet. De instrument som används vid riskbedömningar är Offender Assessment System (OASys) samt Asset för ungdomsbrottslighet, som bedömer individuella faktorer som tidigare brottshistorik, familjestruktur och utbildningsnivåer. Webster m.fl (2006) problematiserar användningen av instrumenten genom att hävda att dessa metoder tenderar att ignorera

viktiga socioekonomiska och geografiska faktorer, såsom omgivningens påverkan, det sociala kapitalet och historiska förändringar på arbetsmarknaden (Webster m.fl, 2006).

Webster m.fl (2006) menar att det är av hög vikt att se till individens sociala nätverk när det kommer till att forma och vidmakthålla kriminella karriärer och att dessa nätverk kan begränsa möjligheten till såväl rehabilitering som avhållsamhet. Studien betonar betydelsen av oförutsägbara händelser, exempelvis förlust av nära relationer eller plötsliga förändringar i livssituationen, som avgörande för huruvida en individ fortsätter eller avbryter sin kriminella bana. De riskbedömningsmodeller som finns kritiseras då de inte tar hänsyn till strukturella faktorer som fattigdom eller arbetslöshet. Författarna menar att det saknas en bredare förståelse för att förstå orsakerna till brottslighet i en samhällelig kontext. De beskriver även instrumenten som ett sätt att hantera brottsligheten utan att lösa de underliggande problemen. De menar att det finns ett behov att kombinera individuella riskfaktorer med den bredare kontexten för att analyserna ska bli mer rättvisa och realistiska gällande återfallsrisker (Webster m.fl, 2006).

Även Fazel m.fl (2022) resonerar kring riskbedömningsverktygen på liknande sätt. De menar på att den prediktiva förmågan på dessa varierar från låg till måttlig i oberoende valideringsstudier. Trots den utbredda användningen av verktygen, med syfte att förutsäga återfallsrisk och anpassa påföljderna därefter, visar många studier osäkerhet kring tillförlitligheten. Exempelvis rapporteras sällan centrala mått som kalibrering eller andelen falsk-positiva och negativa bedömningar, vilket är avgörande för att förstå verktygens faktiska effektivitet. Små och partiska studier, särskilt där utvecklarna själva deltagit, tenderar att överskatta resultaten, vilket ytterligare bidrar till osäkerhet. Fazel m.fl (2022) betonar att dessa brister kan ha allvarliga konsekvenser för rättssäkerheten, med risk för såväl oproportionerligt långa frihetsberövanden som hot mot allmänhetens säkerhet. De lyfter även fram vikten av transparens och fler oberoende studier för att undvika förstärkning av systematiska bias (Fazel m.fl, 2022).

Problematiken kring riskbedömningsverktygen är relevant i relation till säkerhetsstraffet, då pålitliga riskbedömningar är en förutsättning för att säkerställa rättvisa och proportionerliga beslut. Den kritik som lyfts mot dessa modeller är viktiga att ta i beaktning vid ett återinförande av det tidsbestämda straffet, då prognoserna behöver visa på tillräcklig stabilitet för att motivera ett straff som riktar in sig på ett eventuellt framtida beteende.

Dessa studier visar vikten av att förstå hur olika teoretiska perspektiv på straff och risk påverkar kriminalpolitikens utveckling. Nästa avsnitt behandlar centrala straffteorier som utgör grunden för analysen.

3. Straffteori

3.1. Bakgrund

Straffteori handlar om att förstå och motivera varför samhället straffar individer och hur straffen kan utformas för att uppnå sociala, juridiska och moraliska mål. Straffteorier används inom kriminalpolitiska och vetenskapliga diskussioner för att formulera åtgärder eller modeller kring straffandet.

Andersson och Nilsson (2017) menar på att genom att straffa människor sänder makthavare ett budskap som kan vara behjälpliga till att avläsa relationen mellan staten och medborgarna. Straffteori handlar om att legitimera straffandet, själva utdömandet av straff och dess konsekvenser, och delas upp i tre olika delar; allmänprevention, individualprevention och vedergällning (Andersson & Nilsson, 2017).

3.2. Allmänprevention

Allmänprevention bygger på vilken effekt straffhotet har på allmänheten och kan delas in i allmän avskräckning och moralbildning. Allmänprevention grundas i en konsekvensetisk grund där det är konsekvenserna av straffandet som resulterar i minskad kriminalitet. Det är det moraliska och framåtblickande som är centralt för allmänpreventionen. Det straff som utdöms ska i sig göra så att övriga medborgare avstår från att begå brott, på grund av gärningens kriminalisering och hur pass moralisk förkastlig gärningen anses vara. Moralbildningen gör sig gällande att en kriminaliserad handling även ska betraktas som en felaktig och dålig sådan (Andersson & Nilsson, 2017).

3.3. Individualprevention

Individualpreventionen syftar till att anpassa påföljden till den enskildes behov. Bestrafningen ska ses som avskräckande och proportionell i hänseende till brottet och syfta till att den dömda får en möjlighet att betala av sin skuld till samhället snarare än att utsättas för brutala bestraffningsmedel. Grunden till individualpreventionstanken förespråkades av såväl de tidiga kriminologiska positivisterna inom den italienska skolan som den

sociologiska skolan. De specifika behov som brottslingarna ansågs behöva delas ofta in i tre kategorier: avskräckning, inkapacitering och behandling (Andersson & Nilsson, 2017).

Individualprevention ska verka på sådant vis att det genom straffet ska förhindra den dömda att begå kriminella handlingar i framtiden. Resonemangen om individualprevention är flera, där ett av dem grundar sig i strävan om att påverka och förändra den dömdes beteende eller omgivning och på så vis eliminera orsaker till fortsatt brottslighet. Detta resonemang syftar till att rehabilitera den dömda medan eventuell avskräckning sker när individen blir medveten om konsekvenserna av straffet och därmed avstår från framtida lagöverträdelser. Ett annat resonemang bygger på tanken om oskadliggörande och inkapacitering, där ingripandet från rättssystemets sida förhindrar möjligheten att begå kriminaliserade handlingar och återfalla i brottslighet. Det är dessa individualpreventiva tankesätt som lägger grunden för behandlingstanken (NS, 1977:7).

3.4. Avskräckning & Behandling

Diskussionen om straffrättens avskräckande effekt har varit central sedan 1960-talet och har under senare decennier blivit en viktig del av den europeiska kriminalpolitiska diskussionen. Fokus har skiftat från behandlingstanke till att använda avskräckning som ett sätt att minska brottslighet. Avskräckning kan förekomma genom allmänprevention eller genom individuell avskräckning (NS, 1997:7).

Med behandling syftas metoder och tekniker för att göra den kriminella frisk från sitt kriminella beteende och kan handla om såväl psykoanalys som arbetsterapi. Denna typ av behandlingsideologi har dominerat kriminalpolitiken och straffsystemet under mitten av 1900-talet men försvagades i samband med behandlingskritiken. Dock har behandling som grund för straffandet återkommit som rationalitet sedan 1990-talet (Andersson & Nilsson (2017).

3.5. Inkapacitering

Inkapacitering inom straffrätten syftar till att förhindra brott genom att hålla brottslingar inlåsta, och kan delas in i två typer: kollektiv och selektiv inkapacitering. Kollektiv inkapacitering syftar på de eventuella brottsminskande effekter som kan följa på att individer avtjänar fängelsestraff och därmed inte kan begå nya brott under tiden. Selektiv inkapacitering innebär att man identifierar individer med hög återfallsrisk och frihetsberövar

dem för att förhindra ytterligare brott, genom riskbedömningar och framåtblickande antaganden (von Hofer, 1993). Det är den selektiva inkapaciteringen som ligger till grund för införandet av säkerhetsstraffet.

3.6. Selektiv inkapacitering

Selektiv inkapacitering är ett system där individer som anses ha hög återfallsrisk för brottslighet frihetsberövas, med syftet att förhindra framtida brott och således minska brottslighet. Detta system handlar om att riskbedömningar genomförs där individer bedöms utifrån flertalet faktorer och riktar sig mot de individer som anses utgöra störst samhällshot. Riskbedömningar görs av individens eventuella framtida brottslighet och grundas i riskprognoser som tillämpar statistiska modeller. Dessa beaktar faktorer som beteendemönster, socioekonomisk bakgrund och tidigare domar. Bedömningarna är osäkra och metodologiska brister kan påverka utfallet av bedömningen, vilket gör att de har låg tillförlitlighet och är problematiska. Det som ansetts vara fördelaktigt med selektiv inkapacitering är att genom att rikta uppmärksamheten mot de som utgör det största samhällshotet kan detta leda till minskad brottslighet (Greenwood & Abrahamse, 1982).

Metoden har dock kritiserats då riskbedömningsverktygen och prognoserna som görs kan grunda sig på stereotyper och riskerar att bli föremål för diskriminering - i synnerhet när faktorer som socioekonomisk bakgrund tas in i bilden. Det riktas även kritik mot att de bristfälliga prognoserna kan leda till frihetsberövande under en längre tid än vad som anses proportionerligt. Det är av stor vikt att riskbedömningar används med försiktighet och att dessa kontinuerligt utvecklas, för att garantera proportionerliga och rättvisa beslut samt för att överdriven inkapacitering inte ska ske (Greenwood & Abrahamse, 1982).

Säkerhetsstraffet grundar sig på selektiv inkapacitering eftersom det bygger på uppfattningen om att enskilda individer kräver längre frihetsberövande än andra, i syfte att skydda samhället. De bristfälliga riskbedömningarna och de etiska svårigheterna är även relevanta i diskussionen om säkerhetsstraffet, då dessa är en nödvändig del i utformandet.

Straffteori belyser flertalet perspektiv på varför och hur samhället använder sig av straff, och på vilket sätt detta kan göras för att förebygga brottslighet och skydda allmänheten. Genom att undersöka allmänprevention, individualprevention, avskräckning, behandling

och inkapacitering framträder förståelse för straffets roll och dess utmaningar. Dessa teorier bidrar således till att legitimera straffets roll men belyser även betydande problematik. De principer som ligger till grund för selektiv inkapacitering återfinns också i den svenska kriminalpolitikens utveckling, särskilt i straffvärdereformen som skiftade fokus från behandling till proportionalitet.

4. Straffvärdereformen och proportionalitet

Till följd av 1970-talets kritik mot påföljdssystemet genomfördes 1989 den så kallade straffvärdereformen. Innebörden av reformen var att prevention, varken i allmän eller individuell form, inte längre skulle ha någon plats i påföljdssystemet utan att den officiella legitimeringen av straffutdömandet skulle handla om proportionerlig vedergällning. Det avgörande för straffet ska vara handlingens straffvärde, vilket innebär att påföljden baseras på uppsåt och ansvarsfrågor gällande den skyldige (Andersson & Nilsson, 2017).

Straffvärdet var det begrepp som kom att ställas mot den individualpreventiva rationalitet som var aktuell under behandlingsideologin. Syftet med reformen var att problematisera det som tidigare lett till långa fängelsestraff för dem med en mindre gynnsam bakgrund. Den tidigare individualpreventiva logiken grundade sig på individbaserade och sociala bakgrundsfaktorer för att bygga prognoser för en eventuell framtida brottslighet, något som inte motiverades av handlingen i sig. Den kritik som riktades mot detta från juridiskt håll var att individer blev bestraffade för vilka de var, inte för vad de hade gjort. Argumenten som låg till grund för straffvärdereformen var genom att ta hänsyn till den faktiska handlingen istället för sociala faktorer, skulle lagstiftningen bli mer rättvis. Det preventiva tankesättet utmönstrades alltså helt ur dömandeprocessen, och handlingens straffvärde var det som istället skulle avgöra påföljden (Andersson & Nilsson, 2017).

Introduktionen av straffvärde som ett centralt begrepp inom straffrätten har inte bara påverkat juridisk praxis, utan även den kriminalpolitiska diskussionen. Inom juridiken handlar straffvärde primärt om proportionalitet. I den politiska debatten däremot har straffvärdet fått en annan funktion, där fokus snarare ligger på allmänhetens känsla av rättvisa och förtroende för rättsväsendet. Här spelar moraliska och känslomässiga aspekter en större roll, och straffen används för att signalera vilka samhällsvärderingar som ska råda.

Detta skifte innebär att diskussionen om straffvärde i politiken ofta handlar om att stärka legitimiteten för rättsväsendet genom att anpassa sig till vad som uppfattas som det allmänna rättsmedvetandet. Denna skillnad - mellan juridisk proportionalitet och politisk moralisk signalering - belyser en viktig spänning mellan rättssystemets objektiva strävan efter rättvisa och politikens subjektiva strävan efter att möta samhällets krav och förväntningar.

4.1. Grundläggande rättsprinciper

Rättssäkerhet är en av hörnstenarna i en rättsstat och fungerar som en garanti för individens skydd mot godtycklig maktutövning från statens sida. I Sverige är denna princip central och integrerad i såväl grundlagar som internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Avsnittet syftar till att belysa de grundläggande rättsprinciper som formar det svenska rättssystemet, särskilt inom straffrätten, och att förklara deras relevans för en förståelse av rättssäkerhet och kriminalpolitikens utveckling. De centrala principerna - legalitetsprincipen, proportionalitetsprincipen, humanitetsprincipen och likhetsprincipen - fungerar som normativa riktlinjer för hur samhället ska balansera individens rättigheter och behovet av samhällsskydd. Var och en av dessa principer kommer att behandlas för att illustrera hur de bidrar till ett förutsägbart och rättvist rättssystem.

Enligt Lundberg m.fl (2023) innebär legalitetsprincipen att all maktutövning måste vara grundad på lag, vilket skyddar individen från godtyckliga beslut och säkerställer att lagen är förutsägbart och begriplig. Denna princip skapar en stabil rättsordning där både staten och medborgarna är bundna av samma rättsregler. Proportionalitetsprincipen betonar att straffets stränghet måste stå i proportion till brottets allvar. Detta innebär att straffen inte får vara överdrivna utan ska avspegla den skadan som brottet orsakat. Humanitetsprincipen påminner om vikten av att behandla brottslingar på ett värdigt sätt och undvika onödigt lidande. Denna skillnad i fokus - mellan juridisk proportionalitet och politisk moralisk signalering - belyser en viktig spänning mellan rättssystemets objektiva rättvisesträvan och politikens subjektiva strävan efter att möta samhällets krav och förväntningar. Den reflekterar en syn på straffrätten där mänsklighet och etik står i centrum. Likhetsprincipen säkerställer att alla individer behandlas lika inför lagen, oavsett bakgrund, och förankrar

idén om rättvisa och opartiskhet i rättssystemet. Den förstärks ytterligare av diskrimineringslagen (2008:567) (Lundberg m fl, 2023).

Straffvärdereformen innebar en avgörande förändring i svensk kriminalpolitik och rättspraxis. Genom att introducera proportionalitet som ett centralt kriterium för påföljdsbestämning markerades ett skifte från sociala faktorer till en objektiv bedömning av brottets straffvärde. Detta avsnitt är relevant eftersom det kopplar samman grundläggande rättsprinciper med praktiska och historiska förändringar i rättssystemet. Genom att förstå reformens principer och syfte kan vi bättre analysera och kritiskt granska dagens rättsliga tillämpning.

5. Metod

5.1. Argumentationsanalys

Denna uppsats tillämpar en argumentationsanalytisk metod för att identifiera, analysera och värdera de argument som framförs för och emot det tidsbestämda straffets avskaffande och återinförande. Fokus ligger på argumentens innehåll och hur de används för att påverka och forma debatten. Metoden innebär en stegvis analys där det centrala påståendet (tesen) identifieras, följt av en kartläggning av stödande och motstridiga argument.

Alla argument bygger på en struktur av premisser och slutsatser, och att kritiskt granska premisser är avgörande för att bedöma argumentens hållbarhet och trovärdighet (Boréus & Bergström, 2018).

Argumentationsanalysen syftar till att bryta ner komplexa resonemang i mindre delar för att tydliggöra de underliggande värderingar och antaganden som formar debatten om säkerhetsstraff. Denna metod valdes eftersom den ger en tydlig struktur för att analysera politiska och juridiska resonemang och möjliggör en granskning av hur argument används för att legitimera eller utmana förslag om straffrättsliga reformer.

5.2. Empiriskt material

Det empiriska materialet i denna uppsats består huvudsakligen av offentliga dokument och rättsliga utredningar som belyser den politiska och rättsliga diskussionen kring

tidsbestämda straff, med särskilt fokus på säkerhetsstraffet. Centrala källor inkluderar *Tidöavtalet 2022* och remissen *Ett ändamålsenligt samhällsskydd* (SOU 2024:48), som presenterar förslag på nya straffrättsliga åtgärder och justeringar i det svenska straffsystemet. Dessa dokument ger en inblick i de politiska målsättningarna och de rättsliga övervägandena bakom införandet av säkerhetsstraffet.

Dessutom beaktas tidigare utredningar, som *NS 1977:7* samt *DsJu 1979:5* samt internationella exempel på liknande påföljder för att analysera och jämföra tillämpningen av tidsbestämda straff. Materialet används för att förstå de bakomliggande argumenten och de praktiska och etiska övervägandena som ligger till grund för reformen av straffsystemet. För att bredda analysen har remissvar samt statistik från Brottsförebyggande rådet inkluderats. Detta för att få fler nyanserade perspektiv om förslaget, särskilt gällande dess förenlighet med grundläggande rättsprinciper.

5.3. Metoddiskussion

I denna uppsats har argumentationsanalys använts som metod för att identifiera, analysera och utvärdera de argument som framförs i debatten om interneringsstraffet och säkerhetsstraffet. Metoden har delats upp i två steg; beskrivande analys och värderande analys, vilka tillsammans skapar förståelse för argumentationens innehåll och hållbarhet.

I den beskrivande analysen har vi identifierat de centrala teserna och premisserna i de texter som analyserats, framförallt *NS 1977:7* och *SOU 2024:48*. Syftet med detta steg har varit att presentera vilka argument som framförts och hur dessa struktureras i det empiriska materialet. Vi har även kategoriserat argumenten som empiriska eller principiella för att skapa en tydligare analytisk grund. Detta tillvägagångssätt har hjälpt oss att organisera materialet för att ge läsaren en tydlig bild av argumentationens uppbyggnad.

I den värderande analysen har vi sedan granskat argumentens hållbarhet, relevans och beviskraft. Här har vi bedömt de empiriska argumentens styrkor och svagheter baserat på tillgängliga data och tidigare forskning. Vi har även värderat de principiella argumentens förenlighet med principer som proportionalitet och rättssäkerhet. En viktig del av detta har varit riskprognosernas pålitlighet och deras betydelse för både det historiska avskaffandet och det nutida förslaget om säkerhetsstraff.

Den tvådelade ansatsen, där den beskrivande analysen visar vad som sägs och den värderande varför argumenten är hållbara, är effektiv för att analysera kriminalpolitiska resonemang. Samtidigt bör det noteras att argumentationsanalys som metod har vissa begränsningar. Då metoden till stor del bygger på tolkning finns en risk för subjektivitet, särskilt vid den värderande analysen. För att motverka detta har flera källor och perspektiv inkluderats för att göra analysen så nyanserad som möjligt.

Sammanfattningsvis används metoden för att belysa de centrala frågeställningarna i denna uppsats. Genom att kombinera en beskrivande och en värderande ansats har vi kunnat granska argumentationen, vilket i sin tur kan bidra till förståelse av de kriminalpolitiska prioriteringarna och dess möjliga konsekvenser.

6. Det tidsobestämda straffet

6.1. Historiskt perspektiv - Interneringsstraff

Det tidsobestämda straffet infördes 1928. En aspekt som låg till grund för införandet var att frihetsstraffet ansågs otillräckligt och endast verkade allmänpreventivt. Det ansågs att ett oskadliggörande av brottslingen saknades, något som borde ingå som ett viktigt moment av själva straffandet (Ds Ju 1975:5).

Interneringsstraffet var i bruk tills dess avskaffande 1981. Avskaffandet grundades på argument som speglade tidens syn på proportionalitet, rättssäkerhet och straffsystemets effektivitet. För att förtydliga dessa argument och dess relevans i dagens diskussion om säkerhetsstraff används en beskrivande analys för att identifiera och presentera dem.

Argumenten kan delas in i två kategorier: empiriska och principiella, vilka båda spelade en betydande roll i reformens utformning och genomförande. De empiriska argumenten lyfte fram de mätbara och praktiska bristerna med interneringsstraffet. En mycket kritisk punkt, som framhövdes i NS 1977:7, var de osäkra riskbedömningar som tillämpades för att fastställa frihetsberövandets längd. Riskbedömningarna vilade främst på subjektiva bedömningar snarare än på empirisk grund, vilket underminerade prognosernas trovärdighet. Bristerna i riskbedömningarna ökade risken för felaktiga beslut, där individerna kunde frihetsberövas utan tillräckligt rationella grunder (NS, 1977:7).

Erfarenheter av interneringsstraffet visar dessutom inte minskade nivåer av återfall i brottslighet. Straffet bidrog snarare till marginalisering och psykisk ohälsa bland de internerade, vilket försvårade deras möjligheter till återanpassning till samhället. Ett ytterligare problem som identifierades var den oproportionerliga tillämpningen av straffet, som främst riktades mot återfallsförbrytare inom egendomsbrott, snarare än mot de personer som begått allvarliga våldsbrott. Detta låg till grund för ifrågasättandet av interneringsstraffets funktion som verktyg för samhällsskydd (NS, 1977:7).

De principiella argumenten betonade straffets konflikt med centrala rättsprinciper, där straffets oproportionalitet var mest framträdande. Då frihetsberövandet baserades på bedömningar om framtida farlighet snarare än på brottets faktiska allvar, ansågs det strida mot proportionalitetsprincipen. Kritik riktades även mot beslutsprocessen som ansågs vara godtycklig. Beslut om frigivning fattades av en nämnd och inte av domstol, vilket underminerade rättssäkerheten och skapade känslor av orättvisa och oförutsägbarhet. Utredningen presenterade att ett rättssäkert straffsystem måste grundas i förutsägbara och transparenta principer, vilket interneringsstraffet inte gjorde (NS, 1977:7).

Argumenten som låg till grund för avskaffandet av interneringsstraffet visade en tydlig konflikt mellan dess praktiska ineffektivitet och dess principiella oförenlighet med de grundläggande rättsprinciperna. Empiriska data som påvisade bristande effektivitet, i kombination med principiella invändningar gällande rättssäkerhet och proportionalitet, bidrog till möjligheten att avskaffa internering som en rättssäker påföljd. Dessa resonemang åskådliggör de kriminalpolitiska skiften som skedde under perioden och belyser hur dessa förändringar fortsatt påverkar dagens diskussion om tidsbestämda påföljder.

6.2. Det nutida perspektivet - Säkerhetsstraff

I SOU 2024:48 presenteras säkerhetsstraffet som en möjlighet att stärka samhällsskyddet genom ett frihetsberövande på obestämd tid. I utredningen framhålls argument som reflekterar den nutida kriminalpolitikens prioriteringar, där behovet av trygghet för samhället och medborgarna utgör en central del. Argumenten delas även här in i empiriska och principiella överväganden, där båda belyser de skiftande värderingarna inom rättspolitikerna (SOU 2024:48).

De empiriska argumenten utgår från att nuvarande påföljder inte räcker för att hantera farliga återfallsförbrytare. Enligt utredningen ska säkerhetsstraffet fylla en lucka i straffsystemet genom att erbjuda en tidsbestämd påföljd för de individer som inte kan dömas till livstidsstraff men trots detta bedöms utgöra en hög risk för samhället. Dessutom betonas att moderna riskbedömningar har blivit mer tillförlitliga och därmed minska risken för felaktiga frihetsberövanden. Utredningen framhåller att dessa förbättrade metoder gör säkerhetsstraffet rättssäkert och nödvändigt (SOU 2024:48).

Trots detta möter de empiriska argumenten kritik. Forskning, av bland annat Webster m.fl (2006) och Fazel m.fl (2022), visar att riskprognoser fortfarande är osäkra och metodologiskt begränsade. Denna osäkerhet innebär att bedömningar av en individs framtida farlighet kan vara bristfälliga, vilket riskerar att underminera rättssäkerheten. Vidare har statistiken över återfall i brottslighet visat på minskningar inom flera påföljds-kategorier, vilket ifrågasätter påståendet om att befintliga straff inte är tillräckliga (Brå; 2016, Brå; 2017).

Därmed framstår de empiriska argumenten som svagt underbyggda och beroende av antaganden snarare än robusta belegg.

De principiella argumenten för säkerhetsstraffet bygger främst på den kriminalpolitiska retorik som fokuserar på samhällsskydd och brottsoffers rätt till trygghet. Säkerhetsstraffet framställs som en åtgärd som skyddar allmänheten från farliga individer och minskar risken för nya brott, vilket syftar till att öka samhällets känsla av trygghet. Utöver detta betonas att säkerhetsstraffet bidrar till att upprätthålla rättvisa för brottsoffer genom att signalera att rättssystemet tar deras behov av skydd och upprättelse på allvar (SOU 2024:48).

Dessa principiella argument utmanas dock av sin konflikt med rättsstatens ideal. Att prioritera samhällsskydd framför rättssäkerhet och proportionalitet innebär en risk för att frihetsberövande baseras på antaganden om framtida farlighet snarare än på faktiska brott. Detta strider mot proportionalitetsprincipen, som är en grundläggande del av det svenska rättssystemet. Vidare kan argumenten om trygghet och rättvisa för brottsoffer ses som beroende av känslomässig retorik snarare än juridiska principer, vilket gör dem mindre hållbara ur ett rättsstatligt perspektiv.

Sammanfattningsvis visar argumenten för säkerhetsstraffet en tydlig prioritering av samhällsskydd över rättssäkerhet. De empiriska resonemangen saknar ofta tillförlitliga belägg, medan de principiella står i konflikt med rättsstatens ideal. Detta gör säkerhetsstraffet till en reform med flera utmaningar, både praktiska och principiella.

7. Analys

Genom att analysera både det historiska och det nutida perspektivet framträder tydliga teman och konflikter i debatten om tidsbestämda straff. Argumenten för avskaffandet 1981 präglades av en strävan efter rättssäkerhet och proportionalitet, medan dagens argument för återinförandet av säkerhetsstraffet fokuserar på samhällsskydd och trygghet. Dessa skiftande kriminalpolitiska prioriteringar väcker frågor om hur väl argumenten som förs fram kan rättfärdiga reformer av straffsystemet. I det kommande kapitlet kommer vi att fördjupa oss i dessa argument genom en strukturerad analys baserad på teser och premisser. Genom att identifiera och värdera de centrala argumenten, både historiska och nutida, syftar vi till att belysa deras hållbarhet, relevans och beviskraft. Upplägget bidrar till en möjlighet att granska hur argumenten speglar tidens kriminalpolitiska värderingar och deras förenlighet med rättsstatens principer.

7.1. Argumentationsanalys av avskaffandet av interneringsstraffet 1981

Tes (T): Interneringsstraffet bör avskaffas eftersom det är en oproportionerlig och rättsosäker påföljd.

Premiss 1 (P1): Riskprognoser för återfall är osäkra.

Det stöd som finns för denna premiss är att forskningen vid tiden visade att riskbedömningar ofta bygger på subjektiva metoder snarare än vetenskapligt grundade prognoser. Detta underminerar trovärdigheten för interneringsstraffet, som i hög grad baseras på sådana prognoser för att avgöra frihetsberövandets längd.

Den kritik som talar emot detta är att forskningsunderlaget vid tiden är begränsat, vilket gör att påståendena om riskprognosernas brister inte kan styrkas med robusta empiriska data.

Premiss 2 (P2): Interneringsstraffet leder inte till minskade återfall.

Stödet för premiss 2, var empiriska data som visar att påföljden inte är effektiv för att minska återfall i brottslighet, utan i vissa fall förstärkte marginalisering och psykisk ohälsa

hos de intagna. Dessutom riktar sig interneringen främst mot återfallsförbrytare inom egendomsbrott snarare än grova våldsbrott, vilket ifrågasätter dess effektivitet som samhällsskydd. Kritiken som lyfts mot detta är om de alternativa påföljderna med tidsbestämda straff skulle ha haft bättre effekt, vilket skulle kunna försvaga detta argument som grund för avskaffandet.

Premiss 3 (P3): Interneringsstraffet är oproportionerligt och godtyckligt.

Det som står till stöd för denna premiss är att straffet baseras på antaganden om individens framtida farlighet snarare än på brottets faktiska allvar, vilket strider mot proportionalitetsprincipen. Beslut om frigivning fattades av en nämnd istället för en domstol, vilket underminerade rättssäkerheten och skapade en känsla av godtycklighet. Kritiken i detta fall handlar om samhällets trygghet och behovet av att hantera farliga individer kunde anses väga tyngre än proportionalitetsprincipen i vissa fall, vilket motiverade en sådan påföljd.

Sammanfattningsvis går det att se att argumenten för avskaffandet kombinerat empiriska och principiella överväganden. De empiriska argumenten om bristande effektivitet och osäkerhet i riskprognoserna var viktiga men något begränsade av svagt forskningsunderlag. De principiella argumenten om proportionalitet och rättssäkerhet framstod som starkare, då de grundades på rättsstatens centrala värderingar och betonade behovet av förutsebarhet och likabehandling.

7.1.1. Värderande analys

Hållbarhet och relevans

Argumenten för att avskaffa interneringsstraffet delas in i empiriska och principiella överväganden, där hållbarhet och relevans varierar. De empiriska argumenten, som fokuserade på riskprognosernas osäkerhet och bristande effektivitet, är relevanta eftersom de pekar på konkreta problem med hur interneringsstraffet tillämpades. Att prognoserna ofta baserades på subjektiva bedömningar snarare än vetenskapligt grundade metoder minskade trovärdigheten för interneringen som en rättssäker påföljd. Vidare visar erfarenheter från tiden att interneringsstraffet snarare förstärkte marginalisering och psykisk ohälsa än minskade återfall i brottslighet, vilket ifrågasatte dess effektivitet som samhällsskydd. Däremot begränsades hållbarheten i dessa argument av dåtidens bristande

forskningsunderlag, vilket gjorde det svårt att bedöma alternativa lösningar. De principiella argumenten, som betonade proportionalitet och rättssäkerhet, är däremot särskilt hållbara, eftersom de belyser rättsstatens grundläggande värderingar. Argumenten om att interneringen var oproportionerlig och godtycklig hade en hög relevans för debatten, då de tydligt pekade på en konflikt mellan straffets utformning och rättsstatens ideal.

Beviskraft

Beviskraften i argumentationen för avskaffandet varierar också mellan de empiriska och principiella resonemangen. De empiriska argumenten stöddes av erfarenheter från rättstillämpningen och forskning vid tiden, men dessa belägg var begränsade och delvis osystematiska. Det försvagade deras förmåga att övertyga om att avskaffandet var den enda lösningen på de problem som identifierades. De principiella argumenten hade däremot en starkare beviskraft, då de byggde på väl etablerade juridiska principer som proportionalitet och rättssäkerhet. Kritiken mot godtyckliga frigivningsbeslut och prognosbaserade straff gav särskilt tyngd åt argumentationen, eftersom de direkt pekade på fundamentala brister i interneringsstraffets förenlighet med rättsstatliga ideal. Sammantaget var det främst de principiella argumenten som gav avskaffandet dess legitimitet och gjorde reformen svår att ifrågasätta.

Argumenten som låg till grund för avskaffandet visar en stark prioritering av rättssäkerhet och proportionalitet. Idag ser vi hur dessa ideal utmanas i den politiska debatten kring återinförandet av ett tidsbestämt straff.

7.2. Argumentationsanalys av återinförandet av det tidsbestämda straffet

Tes (T): Det finns ett behov av införandet av ett tidsbestämt säkerhetsstraff för att stärka samhällsskyddet och hantera farliga återfallsförbrytare.

Premiss 1 (P1): Utredningen menar att “det finns nu skäl att överväga att - vid sidan av livstidsstraff för allvarliga brott - införa en möjlighet att frihetsberöva gängkriminella och andra samhällsfarliga personer under obestämd tid för att stärka samhällsskyddet och förebygga återfall i brott” (SOU 2024:48).

Man menar alltså att nuvarande påföljder inte räcker för att hantera farliga individer.

De stöd som används i utredningen framhåller att säkerhetsstraffet fyller en lucka i det svenska straffsystemet genom att rikta sig mot individer som inte kan dömas till livstidsstraff men som utgör en hög risk för återfall.

Kritik gällande detta rör statistiken om återfall i brottslighet. Det visar inte på några tydliga ökningarna som skulle motivera ett nytt tidsbestämt straff. Dessutom har befintliga påföljder som slutna ungdomsvård och skyddstillsyn visat positiva resultat i att minska återfall (Brå, 2016).

Premiss 2 (P2): Riskbedömningar har blivit mer tillförlitliga.

Utredningen menar att moderna metoder för riskbedömningar har förbättrats och kan användas för att identifiera farliga individer med större träffsäkerhet än tidigare, vilket skulle stödja denna premiss.

Tidigare forskning visar dock att riskprognoser fortfarande är osäkra och påverkas av metodologiska brister, vilket blir kritiken mot denna premiss. Webster m.fl (2006) och Fazel m.fl (2022) argumenterar för att riskbedömningar ofta ignorerar viktiga socioekonomiska faktorer, vilket kan leda till missvisande prognoser.

Premiss 3 (P3): Säkerhetsstraffet skyddar samhället och brottsoffer.

Stödet för detta, menar utredningen, är att genom att frihetsberöva individer med hög återfallsrisk minskar risken för nya brott och skyddar potentiella brottsoffer. Det framhålls också att denna åtgärd kan bidra till ökad trygghet i samhället.

Problematiken med detta argument är att erfarenheter från interneringsstraffet visar att tidsbestämda påföljder kan leda till marginalisering, psykisk ohälsa och försvåra möjligheten till återanpassning. Dessutom riskerar detta att undergräva rättssäkerheten genom frihetsberövanden som baseras på antaganden om framtida beteende snarare än faktiska brott.

Sammanfattningsvis går det att beskriva att argumenten för säkerhetsstraffet framstår som splittrade i sin hållbarhet. De empiriska argumenten om riskbedömningarnas förbättring och behovet av en ny påföljd är otillräckligt underbyggda, vilket försvagar deras trovärdighet. De principiella argumenten om samhällsskydd och brottsoffer väger tyngre, men deras behov av politisk retorik och känslomässiga resonemang snarare än rättsstatens principer gör dem problematiska. Säkerhetsstraffet riskerar att återinföra brister som redan identifierats i det tidigare interneringsstraffet och framstår därför som svårförenligt med en modern och rättssäker kriminalpolitik.

7.2.1. Värderande analys

Hållbarhet och relevans

Argumenten för att återinföra säkerhetsstraffet bygger på både empiriska och principiella överväganden, men deras hållbarhet och relevans är ojämn. De empiriska argumenten, som hävdar att nuvarande påföljder inte räcker för att hantera farliga återfallsförbrytare och att riskbedömningar har förbättrats, har viss relevans eftersom de adresserar samhällsskyddets utmaningar. Men dessa argument är inte särskilt hållbara, då det saknas robusta belägg för att befintliga påföljder är otillräckliga eller att riskprognoser är så tillförlitliga som utredningen påstår.

Erfarenheter från tidigare interneringsstraff och forskning om riskbedömningar visar att metodologiska osäkerheter fortfarande kvarstår, vilket gör att argumentens grund vilar på antaganden snarare än fakta (NS, 1977:7; Webster m.fl, 2006).

De principiella argumenten, som betonar samhällsskydd och brottsoffers rätt till trygghet, är mer hållbara och har en stark retorisk kraft. Deras relevans ligger i att de speglar centrala kriminalpolitiska mål, men de utmanas av att prioritera trygghet framför rättssäkerhet, vilket kan skapa konflikter med rättsstatliga principer.

Beviskraft

Beviskraften i argumenten är begränsad, särskilt för de empiriska övervägandena. Det saknas tydliga data som stöder påståendet om att säkerhetsstraffet skulle lösa de problem som utredningen identifierar, och de förbättringar i riskbedömningar som lyfts fram är otillräckligt underbyggda. Utöver detta finns också etiska utmaningar med tidsbestämda straff, särskilt kopplat till psykologiska och sociala konsekvenser för den dömda.

De principiella argumenten har viss beviskraft genom sitt fokus på trygghet och brottsofferperspektivet, men de försvagas av behovet av känslomässig retorik snarare än faktiska resultat. Tidigare erfarenheter av tidsbestämda straff visar att dessa ofta leder till negativa konsekvenser som marginalisering och psykisk ohälsa, vilket ytterligare undergräver deras trovärdighet. Denna kritik formulerades redan vid avskaffandet av interneringsstraffet, där proportionalitetsprincipen och riskbedömningarnas osäkerhet lyftes som centrala brister (NS, 1977:7). Sammantaget framstår argumentationen för säkerhetsstraffet som otillräckligt motiverad och riskerar att återinföra tidigare identifierade problem snarare än att lösa dem.

7.3. Analys om hur argumenten har förändrats

Intressant nog återkommer många av argumenten från avskaffandet av interneringsstraffet i dagens debatt om införandet av ett säkerhetsstraff, men vad som betonas ser olika ut.

Exempelvis framhålls proportionalitet och rättssäkerhet som centrala frågor, samtidigt som samhällsskyddet och hantering av farliga individer används som huvudargument för att legitimera tidsbestämda straff. Detta visar på hur kriminalpolitiska prioriteringar och värderingar kan förändras över tid, beroende på rådande samhällsproblem och politiska narrativ. Detta exemplifieras av Andersson (2002).

Den tidiga debattens argument betonade att straffet bygger på osäkra riskprognoser, där man menade att proportionaliteten mellan påföljden och brottets allvar inte var förenlig. Idag hävdas att de moderna riskbedömningarna är mer träffsäkra i att förutsäga farlighet hos individer och att straffet står i proportion till brottets allvar, med samhällsskyddet i fokus framför återfallsförbrytarens frihet. Däremot visar Webster m.fl (2006) och Fazel m.fl. (2022) att problematiken kring dessa instrument fortfarande går att ifrågasätta.

1981 präglades debatten om interneringsstraffet av en humanitär och rehabiliteringsinriktad kriminalpolitik, med mindre fokus på allmänhetens oro för kriminalitet. Idag används argumenten tvärtom, den politiska retoriken riktar sig främst till att skydda samhället och dess medborgare, och baseras oftare på den känslomässiga oron från det allmänna rättsmedvetandet. I Sverige har politiken såväl som det allmänna rättsmedvetandet historiskt sett betonat rehabilitering snarare än strängare straff, men i takt med bland annat ökande mediebevakning och en hårdare politisk retorik gällande grova våldsbrott verkar stödet för hårdare straff vuxit. Andersson & Nilsson (2017) beskriver att det allmänna rättsmedvetandets plats för kriminalpolitiken närmast går att benämna som en sorts "kundnöjdhet"; straffet som utdelas behöver spegla hur samhället reagerar på brottet snarare än att anpassas för att hålla en rättssäker straffnivå (Andersson & Nilsson, 2017).

Som tidigare diskuterats bygger den moderna kriminalpolitiken ofta på samhällsskydd och trygghet. Säkerhetsstraffet skulle därför kunna ses som ett sätt, från politiskt håll, att öka sin kundnöjdhet genom att hävda en vilja att skydda allmänheten från gängkriminalitet och grova våldsbrott. Att använda mediebevakning som ett medel att nå ut med sina budskap för

att öka kundnöjdheten, likt fallet med den så kallade Nytorgs mannen ¹, är inte något nytt. Internationellt sett påminner det också starkt om Bill Clintons valkampanj 1994 som använde sig av uppmärksammade, högprofilerade fall för att spela på allmänhetens ökade rädsla för våldsbrott och därmed kunna argumentera för striktare lagstiftning. Strategin att inte visa undfallenhet för brott, “tough on crime”, går att likna med dagens debatt om säkerhetsstraff och tillvägagångssättet att legitimera detta. I Clintons fall bidrog detta till en omfattande kritik, då lagstiftningen visade sig driva på massfängsling och social ojämlikhet, vilket skulle kunna fungera som ett varnande exempel när Sverige diskuterar hårdare straff som lösning på samhällshotande kriminalitet. Den moderna debatten visar på förändring där samhällsskydd och riskhantering prioriteras, vilket skulle kunna ses som en anpassning till ett samhälle med ökande krav på trygghet. Samtidigt ställs detta i kontrast till tidigare ideal om rehabilitering och rättssäkerhet, vilket innebär en avvägning mellan olika intressen.

Förändring har även skett vad gäller vilket sätt denna påföljd ska benämnas. Utredningen i sig sätter en tydlig värdering i benämningen av straffet, där det motiveras att förvaringsstraff förknippas med enbart förvaring - något som går emot den grundläggande respekten för människovärdet. Det hävdas även att det varken är förenligt med svensk grundlag eller internationella regelverk att endast förvara människor oavsett brottslighetens allvar, och därför anses “förvaring” som en felaktig beteckning på det nya straffet (SOU 2024:48). Även i Tingsrättens remissvar anses namnet säkerhetsstraff vara problematisk då det kan uppfattas otydligt och väljer därför att kalla straffet en “tidsbestämd frihetsberövande påföljd” (Kalmar Tingsrätt, 2024). Vår tolkning av detta är att benämningen av straffet blir symboliskt, då det tidigare namnen förvaring eller internering förknippas med inhumanitet och rättsosäkerhet. Innebörden och utformningen är i mångt och mycket densamma som det tidigare straffet, vilket skulle kunna tolkas som att den nya benämningen blir ett sätt att komma ifrån detta.

8. Diskussion

Det är oklart vem som är målgruppen för denna påföljd. I SOU 2024:28 anges att straffet ska omfatta både organiserad brottslighet samt vålds- och sexualbrottslingar. Utredningen

¹ Ett uppmärksammat fall rörande flertalet våldtäkter/sexualbrott som används för att statuera ett exempel kring återfall i grov brottslighet, där säkerhetsstraffet motiveras från politiskt håll (Aftonbladet TV, 2024).

försöker kategorisera vilka typer av allvarlig brottslighet som påföljden ska omfatta, såsom grova brott mot liv och hälsa, frihet och frid, sexualbrott samt brott kopplade till organiserad brottslighet. Syftet med straffet är menat att kunna utdömas där livstidsstraff saknas i påföljdsskalan. Det är en enorm bredd i kategorierna som presenteras vilket ger intryck av att politikerna använder sig av hela spelrummet för att motivera införandet. Historiskt sett går det att se att de som var dömda till internering var framförallt de med upprepad brottslighet inom så kallade vardagsbrott, inte de grävsta våldsbrottslingarna. Det är också därför diskussionen om social exkludering, inhumanitet och proportionalitet är relevant.

Rättssäkerhet och proportionalitet

I utredningen tas det ställning till Europakonventionens artikel 5, om rätten till frihet och säkerhet. Där beskrivs det att var och en har rätt till frihet och personlig säkerhet samt att det vid frihetsberövande måste finnas ett krav på proportionalitet. Frihetsberövande får inte ske om det framstår oproportionerligt i förhållande till syftet. Att fortsätta ha en individ frihetsberövad med anledning av hög återfallsrisk, samtidigt som behandling för den dömda inte tillgodoses, kan strida mot grunderna i artikel 5 (SFS 1994:1219).

Detta skapar återigen frågor kring det nya straffets utformning och hur proportionalitetsprincipen valt att tolkas. Det är även beaktansvärt att andra länders misslyckanden med denna typ av straff har förbisetts. Det är ett misslyckande som sker trots att påföljden i dessa länder skall verka av preventivt syfte - något som inte är en del av det svenska straffsystemet.

I de tidigare diskussionerna om avskaffandet av interneringsstraffet lyfts flera kritiska aspekter fram, inklusive frågor om proportionalitet och etiska förhållningssätt. Trots att dessa aspekter nämns i den aktuella utredningen verkar diskussionen snarare handla om hur man arbetar runt principerna än att ta hänsyn till dem.

Den tidigare debatten fokuserade på om det är legitimt att tillämpa tidsbestämda straff, med hänsyn till etiska principer och rättsstatens grundläggande värderingar. Detta resonemang bygger på proportionalitetsprincipen, som enligt NS 1977:7 är frånvarande vid tidsbestämda straff. Att acceptera ett straffsystem där påföljden inte står i proportion till brottet bedöms som oacceptabelt (NS, 1977:7).

Huvudargumentet i departementsskriften PM om internering (Ds Ju 1979:5) menar dessutom att interneringsstraffet inte är effektivt när det gäller att förhindra allvarliga brott,

utan skapar snarare oklarheter i påföljdssystemet. Det anses även strida mot grundläggande värderingar i samhället (Ds Ju 1979:5).

Dessa aspekter är särskilt relevanta eftersom förslagen i den aktuella remissen kan tolkas som en överdriven åtgärd. Dessutom väcks frågan om huruvida tidsbestämda straff är förenliga med en rättsstat, som är skyldig att respektera medborgarnas fri- och rättigheter. Det blir därmed avgörande att överväga om en sådan påföljd verkligen kan rättfärdigas, då det i vissa fall likställs med att döma en oskyldig person.

Konsekvenser av tidsbestämda straff

Det tidsbestämda straffet IPP och dess konsekvenser diskuteras ytterligare av Hattenstone (2024). Diskussionen tar sin utgångspunkt i dokumentärfilmen "Britain's Forgotten Prisoners", som belyser vad straffet kan innebära och medföra. Syftet med straffet var, i likhet med säkerhetsstraffets införande, att skydda samhället från farliga individer baserat på riskbedömningar. Kritiken mot IPP:s struktur är att den typen av straff ofta präglas av osäkerhet, ojämlikhet och kan leda till oproportionerliga konsekvenser för dem som frihetsberövas utan tydligt slutdatum. Europadomstolens beslut var att IPP bröt mot artikel 5 i konventionen. Detta tyder på att tidsbestämda straff hamnar i konflikt med individens rätt till frihet och stödjer därför argumenten om att även säkerhetsstraffet i Sverige skulle kunna ses som oproportionerligt och rättsosäkert. De erfarenheter som skildras demonstrerar hur denna typ av straff kan leda till omfattande psykiska påfrestningar och social marginalisering, men även hur politiker använde IPP för att signalera handlingskraft som svar på brottsligheten snarare än en rättslig hållbar lösning. Den systematiska orättvisan med IPP drabbade främst unga, arbetarklassindivider. Individerna dömdes ofta för relativt mindre brott och till följd av detta fick sitt liv krossat av fängelsesystemet samt satte stort hinder för återintegration i samhället (Hattenstone, 2024).

Riskbedömningar och mänskliga rättigheter

Även Europarådets rekommendation om farliga lagöverträdare tas upp i utredningen. Den syftar till att hitta en balans mellan att skydda den enskildes rättigheter och garantera samhällets säkerhet. Utgångspunkten i detta är att domstolen ska besluta om frihetsberövandet och andra inskränkningar i rörelsefriheten. Enligt rekommendationen är den farliga lagöverträdaren en person som dömts för ett allvarligt sexual- eller våldsbrott och som visar prov på hög återfallsrisk. Vidare beskriver Europarådet att det endast är i

sådana fall som preventiva frihetsberövanden bör förekomma, och att farliga lagöverträdare, precis som alla individer, ska behandlas med respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Det presenteras även att den åtgärd som är minst ingripande är den som ska tillämpas. Detta försvårar införandet av säkerhetsstraffet ytterligare, då dömande i preventivt syfte saknas i svenska straffsystemet. Att utvärdera en individs återfallsrisk bygger på framtida prognoser, något som historiskt sett varit problematiskt.

Även om utvecklingen kring instrumenten gått framåt, finns det fortfarande stora brister som är väldigt ifrågasatta. Webster m.fl (2006) lyfter fram vikten av såväl sociala nätverk som livshändelser som påverkar den framtida kriminaliteten, något som inte går att förutspå med hjälp av prognosverktyg. De betonar även att de nuvarande riskbedömningssystemen är otillräckliga för att förstå eller åtgärda orsakerna till den faktiska brottsligheten, utan snarare fungerar som ett verktyg att hantera brottslingen än de underliggande problemen (Webster m.fl, 2006).

Behandlingsideologins påverkan på debatten

Kritiken mot behandlingsideologin kan ha bidragit till att diskussionerna tidigare var mer framträdande, medan dagens fokus främst ligger på hårdare straff, snarare än på deras konsekvenser för de individer som påverkas. Behandlingsideologins inflytande på vilka och hur man straffade bidrog till sociala motsättningar, vilket går att förklara genom det prognosbaserade tänkandet. Andersson (2002) beskriver att kriminalpolitik byggd på behandlingstanken blir ett demokratiskt problem. Individer som blir inlåsta under långa perioder, baserade på en prognos för vad de kan tänkas göra i framtiden och inte har gjort, bryter mot såväl likhet inför lagen som legalitetsprincipen (Andersson, 2002).

Den kriminalpolitiska diskussionen har tydligt gjort ett skifte gällande såväl behandling som återfall. Fokus har tidigare legat på fängelset och kriminalvården som en lösning på problemet men målades genom behandlingskritiken ut som ett stort misslyckande. Nu har denna diskussion återintroducerat ett fokus på behandling och återfallsprevention (Andersson & Nilsson, 2017).

Kriminalpolitik i ljuset av penal populism

På samma sätt som Andersson & Nilsson (2017) diskuterar kriminalpolitikens strävan efter kundnöjdhet, kan säkerhetsstraffets återinförande förstås som ett sätt att möta allmänhetens krav på trygghet och hårdare tag mot kriminalitet. Denna utveckling går att koppla till teorin

om penal populism, som beskriver hur kriminalpolitiken i moderna demokratier formas av de politiska behoven att signalera handlingskraft, snarare än av empiriska belägg och rättsstatliga principer (Pratt, 2007, refererad i Newburn, 2017).

Våra resultat visar att argumenten för säkerhetsstraffet i hög grad präglas av retorik om samhällsskydd, snarare än evidensbaserade överväganden. I utredningen framställs riskbedömningar som mer tillförlitliga än tidigare, men såväl Webster m.fl (2006) som Fazel m.fl (2022), visar att det fortfarande saknas vetenskapligt stöd för detta. Det speglar en bredare trend där kriminalpolitiken används som ett verktyg för att stärka politisk legitimitet genom att tillgodose en upplevd samhällsoro kring brottslighet och trygghet.

Spänningen mellan penal populism och rättsstatliga ideal blir synlig i säkerhetsstraffets återkomst. Medan kriminalpolitiken tidigare byggde på proportionalitet och rättssäkerhet, har fokus skiftat till symboliska åtgärder som signalerar beslutsamhet. Denna utveckling visar även på hur debatten om kriminalitet tycks gå i cykler. Argumenten som användes vid införandet av interneringsstraffet 1928 baserades, liksom nu, på samhällsskydd och uttryck om individers farlighet (Ds Ju 1979:5).

Penal populism hjälper till att belysa dessa återkommande mönster, där kriminalpolitiken används för att signalera den handlingskraft som samhället anses behöva, snarare än att främja långsiktiga och rättssäkra lösningar. Säkerhetsstraffets återkomst visar hur politiska åtgärder ofta präglas mer av symbolik och samhällsoro än evidensbaserade principer. Detta riskerar att underminera rättsstatens grundläggande ideal.

Diskussionen belyser hur förändrade kriminalpolitiska prioriteringar påverkar rättsstatens grundläggande principer. Dessa insikter ligger till grund för våra slutsatser om säkerhetsstraffets förenlighet med svensk kriminalpolitik.

9. Slutsatser

Resultaten visar att de kritiserade bristerna från 1981 - osäkra riskprognoser, bristande proportionalitet och rättsosäkerhet - kvarstår, trots påståenden om förbättrade metoder. Dagens argument bygger främst på politisk retorik och samhällsskydd, snarare än empiriska belägg. Riskbedömningar framställs som mer tillförlitliga, men saknar vetenskapligt stöd för att rättfärdiga tidsbestämda straff. Detta innebär en återgång till en tidigare övergiven

modell som riskerar oproportionerliga inskränkningar för individens rättigheter, samtidigt som det framstår som en symbolisk åtgärd snarare än en rättssäker lösning.

För att förstå säkerhetsstraffets återkomst är det nödvändigt att placera debatten i en bredare teoretisk och samhällsrelaterad kontext. Enligt penal populism formas kriminalpolitiken allt oftare av en önskan att möta samhällsoro och stärka den politiska legitimiteten, snarare än av evidens och rättsliga principer. Säkerhetsstraffet kan därför ses som en del av denna trend, där politiker svarar på allmänhetens krav på trygghet, trots att förslaget saknar empiriskt stöd.

Denna utveckling belyser förändringen inom svensk kriminalpolitik, där rehabilitering och rättssäkerhet alltmer får ge vika för fokuset på samhällsskydd och hårdare straff. I en tid präglad av bland annat intensifierad mediebevakning av brottsligheten har kriminalpolitiken blivit ett verktyg för att signalera handlingskraft och trygghet. Säkerhetsstraffet framstår i detta ljus som en symbolisk åtgärd snarare än en rättssäker lösning, och väger frågor om rättsstatens förmåga att upprätthålla principer om proportionalitet och icke-preventiv bestraffning.

Genom att kombinera de empiriska och principiella aspekterna framträder en helhetsbild av säkerhetsstraffets komplexitet, där samhällsskydd ställs mot rättssäkerhet. För att säkerställa en hållbar och rättvis kriminalpolitik krävs en mer grundad debatt, där forskning och evidens väger tyngre än politisk retorik och kortsiktiga lösningar.

10. Referenser

- Andersson, R. (2002). *Kriminalpolitikens väsen*. (Doktorsavhandling). Stockholms universitet.
- Andersson, R., & Nilsson, R. (2017). *Svensk kriminalpolitik* (Upplaga 2). Liber.
- Annison, H. (2014). Weeding the garden: The Third Way, the Westminster tradition and Imprisonment for Public Protection. *Theoretical Criminology*, 18(1), 38–55.
<https://doi.org/10.1177/1362480613497779>
- Bettinson, V., & Dingwall, G. (2013). Challenging the Ongoing Injustice of Imprisonment for Public protection: James, Wells and Lee v The United Kingdom. *Modern Law Review*, 76(6), 1094-1105. <https://doi.org/10.1111/1468-2230.12041>
- Boréus, K., & Bergström, G. (2018). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (Upplaga 4). Studentlitteratur.
- Brottsförebyggande rådet. (2016). *Återfall i brott 2016: Slutlig statistik*.
Brottsförebyggande rådet.
https://bra.se/download/18.3808406a192bd2f0b7286a9/1730794241487/Statistikrapport_aterfall_slutl_2016.pdf
- Brottsförebyggande rådet. (2017). *Återfall i brott 2017: Slutlig statistik*. Brottsförebyggande rådet. <https://bra.se/rapporter/arkiv/2024-05-30-aterfall-i-brott-2017>
- Fazel, S., Burghart, M., Fanshawe, T., Gil, S. D., Monahan, J., & Yu, R. (2022). The predictive performance of criminal risk assessment tools used at sentencing: Systematic review of validation studies. *Journal of Criminal Justice*, 81, 101902-.
<https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2022.101902>
- Greenwood, P. W., & Abrahamse, A. (1982). Selective Incapacitation. RAND.
<https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reports/2007/R2815.pdf>
- Hattenstone, S. (2021). Sixteen years for stealing a flower pot: The film about the IPP jail sentence 'designed to bury you alive'. *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/film/article/2024/jun/12/britains-forgotten-prisoners-documentary-martin-read-ipp>
- Hofer, H. von. (1993). *Fängelset : uppkomst - avskräckning - inkapacitering : tre kriminologiska studier*. Univ.

Johnsen, B., & Engbo, H.J. (2015). Forvaring i Norge, Danmark og Grønland - noen likheter og ulikheter. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 102 (2) 175-194.
<https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/71820/103781>

Kalmar Tingsrätt. (2024). *Remissvar SOU 2024:48 Ett ändamålsenligt samhällsskydd*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/b15a2739a1e445a49a092b7052d6f05b/kalmar-tingsratt.pdf>

Liberalerna. (2022). *Tidöavtalet: Överenskommelse för Sverige*.
<https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/tidoavtalet-overenskommelse-for-sverige-slutlig.pdf>

Lundberg, K., Schüldt, J., Rother-Schirren, T., Lagerstedt, A., Calleman, C., Nordell, P. J., Persson, A. H., Radetzki, M., & Zila, J. (2023). *Juridik : civilrätt, straffrätt, processrätt* (Upplaga 7). Sanoma utbildning.

Newburn, T. (2017). *Criminology* (Third edition). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315629513>

Nilsson, R. (1999). *En välbyggd maskin, en mardröm för själen : det svenska fängelsesystemet under 1800-talet*. Lund Univ. Press.

Nytt Straffsystem : idéer och förslag. (1977). LiberFörlag/Allmänna förl.

PM om internering. (Ds Ju 1979:5).

SFS 1994:1219. *Lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna*. Justitiedepartementet L6.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19941219-om-den-europeiska-konventionen_sfs-1994-1219/

SOU 2024:48. Ett ändamålsenligt samhällsskydd: Vissa reformer av straff- och straffverkställighetslagstiftningen. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/07/sou-202448/>

Webster, C., MacDonald, R., & Simpson, M. (2006). Predicting Criminality? Risk Factors, Neighbourhood Influence and Desistance. *Youth Justice*, 6 (1), 7-22.
<https://doi.org/10.1177/1473225406063449>